

Nationaal Archief
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Nummer Toegang: 1.05.11.09

**Inventaris van het digitaal duplicaat van het archief
van het Gemeentebestuur van Paramaribo, (1827)
1828-1832**

Versie: 02-05-2021

E. Hoogendijk

Nationaal Archief, Den Haag 1933

This finding aid is written in Dutch.

I N H O U D S O P G A V E

Beschrijving van het archief.....	5
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	6
Openbaarheidsbeperkingen.....	6
Beperkingen aan het gebruik.....	6
Materiële beperkingen.....	6
Aanvraaginstructie.....	6
Citeerinstructie.....	6
Archiefvorming.....	7
Geschiedenis van de archiefvormer.....	7
1. De instelling van het Gemeentebestuur in 1828.....	7
2. De opheffing van het Gemeentebestuur in 1833.....	7
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	7
De verwerving van het archief.....	7
Inhoud en structuur van het archief.....	8
Verantwoording van de bewerking.....	8
Verwant materiaal.....	9
Beschikbaarheid van kopieën.....	9
Verwante archieven.....	9
Beschrijving van de series en archiefbestanddelen.....	11
1 GEMEENTEBESTUUR.....	11
2 GEMEENTE-ONTVANGER.....	13
3 WAAGMEESTER.....	15
4 STADSRÖÖIER EN METER VAN DRANKEN.....	16

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

Naam archiefblok:

Digitaal Duplicaat: Suriname na 1828: Gemeentebestuur

Periodisering:

archiefvorming: 1828-1832

oudste stuk - jongste stuk: 1827-1832

Archiefbloknummer:

DD141

Omvang:

69 inventarisnummer(s)

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands

Soort archiefmateriaal:

Normale geschreven en gedrukte documenten, geen bijzondere handschriften..

Archiefdienst:

Nationaal Archief

De originelen bevinden zich in:

Nationaal Archief van Suriname, Paramaribo

Archiefvormers:

Gemeentebestuur van Suriname

Gemeentebestuur van Suriname/Gemeente-ontvanger

Gemeentebestuur van Suriname/Waagmeester

Gemeentebestuur van Suriname/Stadsrooier en meter van dranken

Samenvatting van de inhoud van het archief:

Het archief bevat de notulen, resoluties en overige correspondentie over de periode 1828-1832 van het gemeentebestuur dat was belast met het administratieve beheer van het plaatselijke bestuur te Suriname. Tevens bevat het de archieven van de Gemeenteontvanger, de Waagmeester en de Stadsrooier en meter van dranken met betrekking tot de inning van diverse belastingen. Het omvat verder gegevens over plantages en slaven; grondrecht en erfpachten, huizen en erven (inclusief wijkregisters van Paramaribo).

Aanwijzingen voor de gebruiker

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

Volledig openbaar.

BEPERKINGEN AAN HET GEBRUIK

Reproductie van originele bescheiden uit dit archief is, behoudens de algemene regels die gelden voor het kopiëren van stukken, niet aan beperkingen onderhevig. Er zijn geen beperkingen krachtens het auteursrecht.

MATERIËLE BEPERKINGEN

Het archief kent geen beperkingen voor het raadplegen van stukken als gevolg van slechte materiële staat.

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. [Creëer een account of log in.](#)
2. Selecteer in de archiefinventaris een archiefstuk.
3. Klik op 'Reserveer' en kies een tijdstip van inzage.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, Digitaal Duplicaat: Suriname na 1828: Gemeentebestuur, nummer toegang 1.05.11.09, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, Suriname / Gemeentebestuur [digitaal duplicaat], 1.05.11.09, inv.nr. ...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

1. DE INSTELLING VAN HET GEMEENTEBESTUUR IN 1828

Krachtens artikel 91 van het Reglement op het beleid van de Regering van de Nederlandse West-Indische bezittingen van 21 juli 1828, dat 1 augustus daaropvolgend in werking trad, zou er in iedere kolonie een gemeentebestuur bestaan, belast met het administratieve beheer van de plaatselijke aangelegenheden. Het Regeringsreglement voor Suriname, van dezelfde dagtekening en ook 1 augustus 1828 in werking getreden, spreekt verder over het gemeentebestuur en zegt in artikel 5 onder andere dat de huishoudelijke aangelegenheden van de ingezetenen opgedragen zijn aan een plaatselijk of gemeentebestuur. Artikel 22 zegt dan dat het gemeentebestuur bestaat uit een president, twee wethouders en acht raden, geassisteerd door een secretaris. Enige daarop volgende artikelen spreken nu verder over hetgeen aan zijn zorg is toevertrouwd. Dit alles wordt nader uitgewerkt in de 'Instructie voor het Gemeentebestuur der Kolonie Suriname', vastgesteld bij besluit van de commissaris-generaal van de West-Indische bezittingen van 21 juli 1828, nummer 222, en in werking getreden 1 augustus daaropvolgend. Bij besluit van de gouverneur-generaal van de West-Indische bezittingen van 13 oktober 1828, nummer 235, kwam er een 'Reglement van orde op het houden der vergaderingen van het Gemeentebestuur van Suriname en de wijze van delibereren in dezelve'. Door dezelfde autoriteit werden ook instructies vastgesteld voor de secretaris van het gemeentebestuur en de gemeente-ontvanger, onderscheidenlijk bij besluiten van 20 december 1828 en 22 november 1828. Artikel 9 van de instructie van de secretaris droeg hem de zorg voor de archieven van het gemeentebestuur op en het voorhanden hebben op de secretarie van een generale inventaris van de archieven, die jaarlijks bijgehouden moest worden.

2. DE OPHEFFING VAN HET GEMEENTEBESTUUR IN 1833

Toen op 1 januari 1833 het 'Reglement op het beleid der Regering in de Kolonie Suriname', vastgesteld bij Koninklijk Besluit van 9 augustus 1832, nummer 89, in werking trad, had dit voor de kolonie deze grote bestuurswijziging meegebracht, dat er van een gemeentebestuur geen sprake meer was; het had opgehouden te bestaan. Een besluit van de gouverneur-generaal van 6 december 1832, afgekondigd 8 december daaropvolgend, stelde de regels vast voor de geregelde overgang van de oude naar de nieuwe wijze van het bestuur van de kolonie.

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

DE VERWERVING VAN HET ARCHIEF

De collectie is een duplicaat van een archief dat elders bewaard wordt.

Inhoud en structuur van het archief

VERANTWOORDING VAN DE BEWERKING

De in deze inventarissen 1.05.11.01 tot en met 1.05.11.19 beschreven zijn op verschillende tijdstippen geïnteriseerd.

Deze inventarissen zijn eerder verschenen in de *Verslagen omtrent 's Rijks Oude Archieven (VROA)* van 1916, bijlage XI en XII; 1917, bijlage XXI; 1919, bijlage VIII en 1922, bijlage IX en in typoscript. In 1992 zijn deze inventarissen geredigeerd.

Een aantal archieven zijn eerder in twee of meer delen verschenen (inventaris en supplement-inventarissen). Deze delen zijn in 1992 bij elkaar gevoegd, met in een aantal gevallen als gevolg dat volgorde van de inventarisnummers niet meer doorlopend is. Dit betreft de inventarissen van de archieven van de Nieuwe Wees-, Curatele- en Onbeheerde Boedelkamer in Suriname 1788-1828 (nummer toegang 1.05.11.13) en van het Notarieel archief van de kolonie Suriname 1699-1829 (nummer toegang 1.05.11.15).

Verwant materiaal**BESCHIKBAARHEID VAN KOPIEËN**

Inventarisnummers van dit archief zijn in kopievorm beschikbaar

VERWANTE ARCHIEVEN

Voor verwante archieven, zie met name toegangsnr. 1.05.11.07: 'archief van de Controleur-Generaal van Financiën'. Voor overige archieven betreffende de Nederlandse West-Indische bezittingen, zie toegangsnrs. 1.05.08.01 tm. 1.05.08.03; 1.05.10.01 tm. 1.05.10.10; en de nrs. 1.05.11.01 tm. 1.05.11.19.

**BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN
ARCHIEFBESTANDDELEN****1 GEMEENTEBESTUUR**

- 1-6** Minuut-notulen van vergaderingen van het gemeentebestuur.
1828-1832 6 delen
- 1** 1828 aug. 4 - 1829 nov. 20
2 1830 jan. 20 - dec. 29
3 1831 jan. 26 - dec. 2
4 1831 jan. 26 - dec. 2 (duplicaat)
5 1832 jan. 25 - dec. 17
6 1832 jan. 25 - dec. 17 (duplicaat)
- 7** Minuut-resoluties van het gemeentebestuur.
1828 dec. 15 - 1832 nov. 26 1 deel
- 8-24** Ingekomen stukken van verschillende autoriteiten en anderen.
1828-1832 17 banden
- 8** 1828 juli - dec. (band I)
9 1828 aug. - dec. (band II)
10 1829 eerste kwartaal
11 1829 tweede kwartaal
12 1829 derde kwartaal
13 1829 vierde kwartaal
14 1830 eerste kwartaal
15 1830 tweede kwartaal
16 1830 derde kwartaal
17 1830 vierde kwartaal
18 1831 eerste kwartaal
19 1831 tweede kwartaal
20 1831 derde kwartaal
21 1832 eerste kwartaal
22 1832 tweede kwartaal
23 1832 derde kwartaal
24 1832 vierde kwartaal
- 25** Agenda van ingekomen stukken.
1831 aug. 1 - dec. 31 1 deel
- 26-29** Register van uitgaande brieven van het gemeentebestuur aan verschillende
autoriteiten en anderen.
1828-1832 4 delen
- 26** 1828 aug. 6 - 1829 apr. 27
27 1830 jan. 4 - okt. 27
28 1830 okt. 28 - 1831 sep. 9
29 1831 sep. 13 - 1832 dec. 31
- 30** Journaal van de president van het gemeentebestuur.
1829 jan. 1 - mrt. 31 1 deel
- 31** Stukken gediend hebbende bij de overgave van het secretarisschap van het

gemeentebestuur.
1830-1831

1 dossier

32

Proces-verbaal van de commissie tot onderzoek van klachten over deurwaarders, 1830.
Lijst van boedelsaldo's gestort bij de gemeente-ontvanger, 1831.
Extract uit de notulen van het gemeentebestuur rakende klachten over vonnissen van de rechtbank van kleine zaken, 1831.
1830-1831

1 omslag

32A

Opgaven aan het gemeentebestuur van verkochte drammelassie, houtwaren, enz. op de plantages.
1831

1 pak

2 GEMEENTE-ONTVANGER

In de Instructie voor het Gemeentebestuur van de Kolonie Suriname, vastgesteld door de commissaris-generaal bij besluit van 21 juli 1828, wordt in art. 40 gezegd dat de ontvanger belast is met de invordering van de belastingen, die ten behoeve van de gemeente worden geheven, en met de betalingen te haren laste. Hij zou zich verder regelen naar de instructie die voor hem zou gearresteerd worden. Deze instructie voor de gemeente-ontvanger werd vastgesteld door de gouverneur-generaal, bij zijn besluit van 22 november 1828. Hierbij werd hij belast met de invordering en ontvangst van beschreven en onbeschreven middelen, die ten behoeve van het gemeentebestuur werden geheven. Uit deze ontvangsten deed hij de betalingen ten laste van het gemeentebestuur, zoals in art. 2 werd omschreven. Van de vaste inkomsten die bij aanslag of omschrijving werden geheven en bepaaldelijk voor de belastingen van de z.g. Gemene Weide, de Landtaksen, de Quota van de suikerplantages en houtgronden moesten jaarlijks afzonderlijke registers worden aangelegd (art. 3). Krachtens art. moest hij voor de ontvangsten aan de belanghebbenden een van de dubbele kwitanties geven van ingebonden registers, voor elk onderwerp van ontvangst afzonderlijk; de duplicaat-kwitantie in het register zou door hem getekend worden, ter verificatie van de maandstaten. De afgegeven kwitanties werden in een registratieboek geregistreerd (art. 7). Van de dagelijkse ontvangsten werd een kasboek gehouden (art. 8). Elke maand deed hij verantwoording aan het gemeentebestuur op de wijze in art. 9 omschreven. De niet ingevorderde posten van de beschreven middelen moesten na afloop van elk jaar in een afzonderlijk restantboek worden geschreven. Art. 25 verklaarde de gemeente-ontvanger onmiddellijk ondergeschikt aan de president van het gemeentebestuur.

In verband met de taak van de gemeente-ontvanger mag er hier op gewezen worden dat door de regeringsreglementen die op 1 augustus 1828 in werking waren getreden grote wijziging was gekomen in de financiële administratie en in het belastingstelsel van de kolonie Suriname. Een nieuwe regeling houdende bepalingen betreffende de middelen, ingevoerd bij Gouvernementsblad van Suriname, publicatie van 18 november 1828 (Gouvernementsblad van Suriname, nr. 16), trad op 1 januari 1829 in werking. Art. 2 bepaalde dat het belastingstelsel van de kolonie, zoals dit met het jaar 1829 in werking zou komen, werd gesplitst in afzonderlijke baten, die deels door het hoofdbestuur en deels door het gemeentebestuur zouden worden geheven. Art. 3 gaf aan welke belastingen, betaalbaar bij de algemene ontvanger, onder de inkomsten van het hoofdbestuur begrepen waren. Art. 4 bepaalde dat onder de inkomsten van het gemeentebestuur begrepen waren de volgende belastingen, betaalbaar bij de gemeente-ontvanger:

- de accijns van dranken;
- de kerkgerechtigheden;
- de belastingen van de Gemene Weide;
- het baak-, los- en steigergeld;
- de quota van suikerplantages en houtgronden;
- de vrijdomsgerechtigheden en landtaksen.

Toen het nieuwe Regeringsreglement voor de Kolonie Suriname van 9 augustus 1832 op 1 januari 1833 in werking trad en daardoor het gemeentebestuur had opgehouden te bestaan, had het ook meegebracht dat ingevolge art. 58 de ontvangst van alle belastingen, zonder onderscheid, en de uitbetaling van 's Lands penningen opgedragen werd aan de koloniale ontvanger en betaalmeester. Een besluit van de gouverneur-generaal van 6 december 1832 bepaalde in art. 2 onder andere dat vanaf 1 januari 1833 in alle betrokken wetten of resoluties voor gemeente-ontvanger moest gelezen worden koloniale ontvanger en betaalmeester.

33	Kohier van de quota van plantages. 1829-1832	1 deel
34	Kohier van grondrecht en erfpachten. 1829-1832 Met alfabetische naamwijzer.	1 deel
35-38	Kohier van getaxeerde huurwaarde van huizen en erven. 1827-1832	4 delen
35	1827-1828 Onvolledig.	
36	1829 Met inhoudstafel.	
37	1830	
38	1830-1832	

-
- 39** Kasboek.
1829 jan. 2 - 1832 dec. 31 1 deel
- 40** Contraboek van kwitanties wegens betaling van drankaccijns.
1831 1 deel
- 41-42** Contraboek van kwitanties wegens betaling van begraafplaatsen
(kerkgerechtigheid).
1830-1831 2 delen
- 41** 1830 jan. 20 - dec. 30
- 42** 1830 jan. 7 - 1831 nov. 18
- 43-46** Contraboek van kwitanties wegens betaling van taxatie van de huurwaarde van de
gemene weide.
1830-1832 4 delen
- 43** 1830 juli 13 - nov. 15
- 44** 1831 jan. 5 - dec. 31
- 45** 1832 jan. 7 - apr. 17
Gemerkt: nummer 1.
- 46** 1832 nov. 12 - dec. 29
Gemerkt: nummer 4.
- 47-48** Contraboek van kwitanties wegens betaling van baak-, los- en steigergeld.
1829-1831 2 delen
- 47** 1829
- 48** 1831
- 49** Contraboek van kwitanties wegens betaling van quota van de voortbrengselen van
suikerplantages en houtgronden.
1832 feb. - dec. 1 deel
- 50** Contraboek van kwitanties wegens betaling van vrijdomgerechtigheid van de
slaven.
1830 jan. 21 - dec. 24 1 deel
- 51-53** Registratieboek van afgegeven kwitanties.
1829-1832 3 delen
- 51** 1829 jan. 2 - 1831 juni 30
- 52** 1831 juli - dec.
- 53** 1832
Door de gemeente-ontvanger 31 december 1832 gesloten.
- 54** Staat van personen die vervolgd zijn wegens verschuldigde belasting voor de
taxatie van de huurwaarde van huizen; met aantekeningen daaromtrent.
1829-1831 1 deel
- 55** Naamlijst van personen die vervolgd zijn wegens verschuldigde belastingen; met
aantekeningen daaromtrent.
1831-1832 1 deel

3 WAAGMEESTER

Bij besluit van de gouverneur-generaal in Rade van 19 november 1828 (gepubliceerd 25 november 1828, Gouvernementsblad van Suriname, nummer 18), is gearresteerd een reglement voor de waag met instructie voor de waagmeester te Paramaribo. Hieruit blijkt dat de waagmeester stond onder de tweede wethouder. De baten, door hem ontvangen, stortte hij bij de gemeente-ontvanger.

56

Register van gewogen producten.
1830 jan. - dec.

1 deel

4 STADSROOIER EN METER VAN DRANKEN

Een instructie voor de stadsrooier en meter in de kolonie Suriname is vastgesteld door de gouverneur-generaal bij zijn besluit van 22 november 1828. Krachtens artikel 1 werden deze functies waargenomen door een ambtenaar, aangesteld door het gemeentebestuur. Zijn werk gold bijzonder ten aanzien van de ingevoerd wordende dranken, die aan het accijnsrecht en van de uitgevoerd wordende melassie die aan uitgaande rechten was onderworpen. De gelden, door hem geïnd, aan de gemeente toekomende, moest hij storten bij de gemeente-ontvanger.

- 57** Register van ontvangsten en uitgaven door de rooier van de melassie-vaten.
1831 jan. - dec. 1 deel
- 58-68** Wijkregisters van personen die woonachtig zijn in de verschillende wijken te Paramaribo, opgemaakt door de wijkmeesters.
1828-1832 11 delen
- Door gouverneur en raden van politie en justitie werden, bij hun besluit van 5 maart 1828 (Gouvernementsblad van Suriname, nummer 4) maatregelen vastgesteld om de staat van de bevolking van Paramaribo nauwkeurig te kunnen constateren. Over elk van de wijken waarin de stad verdeeld was zouden door de gouverneur twee wijkmeesters worden aangesteld. Deze moesten onder andere elk jaar de huizen in hun wijk bezoeken en de daarin woonachtige personen opschrijven. Van het register bleef één exemplaar onder hun berusting en het andere moest ter gouvernementssecretarie worden gedeponneerd. In de 'Instructie voor het Gemeentebestuur der Kolonie Suriname' van 1828 staat in artikel 5 dat de werkzaamheden van het gemeentebestuur zich onder andere bepalen tot de burgerlijke stand waarmee, onder toezicht van de president, de secretaris en de wijkmeesters belast werden. Artikel 26 wijst erop dat de president, met de uitvoering van alle administratieve handelingen belast zijnde die tot het bestuur van de gemeente behoorden, ook de wijkmeesters onder zijn onmiddellijke bevel had. Toen bij besluit van de gouverneur-generaal in Rade van 10 oktober 1832 een 'Gezondheids-Bestuur voor de Kolonie Suriname' werd ingesteld, maakten de wijkmeesters deel uit van de sub-commissies in de wijken waarin onder andere de stad Paramaribo was verdeeld.
- Daar 1 januari 1833 het gemeentebestuur van Suriname ophield te bestaan, kwamen zij toen bij het gouvernement-generaal, onder bevel van de gouverneur-generaal.
- De hierna beschreven registers lopen over de tijd dat het gemeentebestuur bestond en de wijkmeesters onder dat college hebben gediend. Het vervolg, 1833-1845, vindt men bij het archief van de Nederlandse West-Indische Bezittingen: Gouverneur-Generaal (1814) 1828-1845 (1846); nummer toegang 1.05.08.01; inventarisnummers 635-698. Vele delen zijn gehavend.
- .
58	1828. B
59	1828 (?) C
60	1830. A
61	1830. B
62	1831. A
63	1831. B
64	1831. C
65	1831. D
66	1832. A
67	1832. B
68	1832. C